

RAZVOJ GLASBENEGA OKUSA PRI OTROCIH

IVA BOJNEC

Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, Maribor, Slovenija
iva.bojnec@student.um.si

Namen poglavja je bil poglobljeno raziskovanje razvoja glasbenega okusa in glasbenih preferenc pri otrocih. Raziskovanje se začne že v prenatalni dobi, nato preide v zgodnje otroštvo, in traja vse do adolescence. Velik poudarek v tem poglavju je na poteku razvoja glasbenega okusa pri otrocih v predšolskem obdobju. Ključno vlogo pri tem ima primarna socializacija, torej otrokova družina in skrbniki. Rezultati različnih raziskav so dokazali, da ima prav družina največjo vlogo pri izoblikovanju posameznikovega glasbenega okusa.

DOI

[https://doi.org/
10.18690/um.pef.3.2025.5](https://doi.org/10.18690/um.pef.3.2025.5)

ISBN

978-961-286-993-9

Ključne besede:

glasbeni okus,
glasbene preference,
primarna socializacija,
vpliv staršev,
predšolsko obdobje

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

DOI

[https://doi.org/
10.18690/um.pef.3.2025.5](https://doi.org/10.18690/um.pef.3.2025.5)

ISBN

978-961-286-993-9

Keywords:

musical taste,
musical preferences,
primary socialization,
parental influence,
preschool period

THE DEVELOPMENT OF MUSICAL TASTE IN CHILDREN

IVA BOJNEC

University of Maribor, Faculty of Education, Maribor, Slovenia
iva.bojnec@student.um.si

The aim of this chapter is to explore in depth the development of musical taste and preferences in children. The research begins in the prenatal period, progresses through early childhood, and continues into adolescence. A significant focus is placed on the development of musical taste during the preschool period. Primary socialization, particularly the influence of the child's family and caregivers, plays a crucial role in this process. The results of various studies confirm that the family has the greatest impact on shaping an individual's musical taste.

University of Maribor Press

1 Uvod

Glasbene preference so tisto, kar nam trenutno ugaja, in k čemu se trenutno nagibamo, medtem ko je glasbeni okus trajnejši in zajema dolgoročno vrednotenje različnih zvrsti glasbe. Ta okus je povezan z vsemi našimi dolgoročnimi glasbenimi preferencami. Oboje se oblikuje predvsem v otroštvu pod vplivom različnih dejavnikov, kot so misli, čustva, kultura in socialno okolje. Pomembno dejstvo je, da se glasbeni okus ne razvija samo med poslušalcem in glasbo, ampak na to vplivajo tudi drugi zunanji dejavniki (Dobrota idr., 2019). Glasbene preference se v vsakdanjem življenju odražajo v izbiri glasbenega sloga, ki ga posameznik posluša, kadar ima na voljo širok spekter možnosti in nobenih omejitev (Habe in Bratina, 2018). Čeprav se lahko strinjamo, da glasbeni razvoj poteka skozi celo življenje, je večina dosedanjih raziskav pokazala, da se ključne spremembe dogajajo na prehodu med otroštvom in odraslostjo (Ilari, 2016).

2 Razvoj glasbenega okusa pri otrocih

Razvoj glasbenega okusa in glasbenih preferenc je dobro raziskano področje, tako v mednarodnem okolju kot tudi v Sloveniji. Ullal-Gupta idr. (2013) in mnoge druge študije se osredotočajo na prenatalno obdobje, saj ugotavljajo, da ima materni jezik na otroka med nosečnostjo zelo velik vpliv. Novorojeni dojenčki z jokom posnemajo intonacijo njihovega maternega jezika. Delsing idr. (2008) so v svojih raziskavah odkrili, da se glasbeni okus dokončno izoblikuje v času adolescence. V prvih letih otrokovega življenja imajo ključen pomen starši, kot je v svoji raziskavi ugotovila Roulston (2006), saj ti skrbno izbirajo glasbo, ki jo v družini poslušajo doma.

2.1 Glasbene preference v predšolskem obdobju

Ena od človeških zaznavnih in kognitivnih sposobnosti je dešifriranje zvočnih sporočil iz govorjenega ali iz glasbenega jezika. Slušne sposobnosti temeljijo na prirojeni sposobnosti odzivanja na zvoke in se postopoma razvijajo skozi življenje. Njihov razvoj se začne že v prenatalnem obdobju in nadaljuje v poznem otroštvu (Ilari, 2016).

Dosedanje raziskave so pri novorojenčkih in dojenčkih glasbene preference preučevale na podlagi čustvenega odziva, merjenega z usmerjanjem pozornosti ali pogleda proti določenemu dražljaju. Pri starejših predšolskih otrocih so za prepoznavanje vsečnosti glasbenih odlomkov uporabljali opazovanje obraznih izrazov. Rezultati teh raziskav so pokazali, da mlajši otroci pozitivneje sprejemajo različne glasbene zvrsti v primerjavi s starejšimi otroki. Pri mlajših otrocih je na splošno priljubljena popularna glasba, medtem ko preference za rock glasbo otroci pridobijo s starostjo. Ne glede na glasbeni stil predšolski otroci najraje poslušajo glasbo v hitrejšem tempu, z veliko humorja in izrazito ekspresivno dinamiko. Danes je vpliv medijev prisoten že od rojstva, zato je razlike treba interpretirati v tem kontekstu (Habe in Bratina, 2018).

2.2 Vpliv staršev

Pomemben dejavnik, ki vpliva na oblikovanje in razvoj otrokovega glasbenega okusa, je družina. Otroci že od malega opazujejo svoje starše, jih posnemajo ali se identificirajo z njihovim vedenjem. Otroci prevzemajo vse, tako pozitivne kot tudi negativne preference staršev, o čemer pričajo mnoge raziskave (Habe in Bratina, 2018).

Glasbena socializacija je zelo pomemben dejavnik pri oblikovanju glasbenega okusa, ki poteka predvsem preko posnemanja. To poteka sprva v družini, kasneje preko vrstnikov in medijev. Kot smo že opisali, je primarna glasbena socializacija prisotna v zgodnjem otroštvu in odvisna od prisotnosti ali odsotnosti glasbe doma in prakse, ki jo spremlja. Izbor vrste glasbe, ki jo matere predvajajo svojim dojenčkom, je v veliki meri odvisen od njihovega poklica in njihovih predhodnih izkušenj. Posledično je interakcija mati–dojenček lahko pomemben napovednik glasbenih preferenc otroka. Velik vpliv na glasbene preference ima tudi vrsta navezanosti na primarnega skrbnika. V primerih, ko je bila navezanost med otrokom in skrbnikom pozitivna, s toplim in pristnim odnosom, so otroci pogosto izražali glasbene preference, podobne svojim skrbnikom. Nasprotno pa so pri otrocih z negotovo navezanostjo, kjer so skrbniki hladni in neodzivni, opazne večje razlike v glasbenih preferencah (Habe in Bratina, 2018).

3 Zaključek

Raziskave potrjujejo, da ima družinsko okolje ključen vpliv na razvoj glasbenega okusa pri otrocih. Primarna socializacija, ki se začne že v družini, prispeva k oblikovanju otrokovega glasbenega okusa, saj otroci pogosto posnemajo glasbene izbire svojih staršev. Pomembno vlogo imata tudi čustvena navezanost in kakovost odnosa s skrbniki. Kadar je ta odnos dober, otroci bolj verjetno prevzamejo glasbene preference staršev. Ta začetna socializacija postavi temelje za kasnejši razvoj glasbenih okusov, ki se lahko razvijajo tudi skozi vplive vrstnikov in medijev, vendar družina ostaja ključni dejavnik v zgodnjem obdobju.

Literatura

- Delsing, M. J. M. H., Bogt, T. F. M., Engels, R. C. M. E. in Meeus, W. H. J. (2008). Adolescents' music preferences and personality characteristics. *European Journal of Personality*, 22(2), 109–130. <https://doi.org/10.1002/per.665>
- Dobrota, S., Reić Ercegovac, I. in Habe, K. (2019). Gender Differences in Musical Taste: The Mediating Role of Functions of Music. *Društvena istraživanja*, 28 (4), 567–586. <https://doi.org/10.5559/di.28.4.01>
- Habe, K. in Bratina, T. (2018). Katere glasbene zvrsti najraje poslušajo predšolski otroci?. *Journal of Elementary Education*, 11(1), 77–90 <https://dk.um.si/IzpisGradiva.php?id=70463>
- Ilari, B. S., Keller, P., Damasio, H. in Habibi, A. (2016). The Development of Musical Skills of Underprivileged Children Over the Course of 1 Year: A Study in the Context of an El Sistema-Inspired Program. *Frontiers in Psychology*, 7(62). <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.00062>
- Ullal-Gupta S., Vanden Bosch der Nederlanden C. M., Tichko P., Lahav A. in Hannon E. E. (2013) Linking prenatal experience to the emerging musical mind. *Frontiers in Systems Neuroscience*. 7(48). <https://doi.org/10.3389/fnsys.2013.00048>
- Roulston, K. (2006). Qualitative Investigation of Young Children's Music Preferences. *International journal of education & the arts*, 7(9), 1–24. <http://www.ijea.org/v7n9/>

